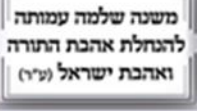

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרה"ק רבי משולם זושא מאנפולי ע"ה מנחם יצחק בנימין בן יוסף חיים ע"ה

משנה ו'

מה ש... **כָּשֶׁר בַּפֶּה** את הפרה אדומה יש לשחוט, כמו שנאמר "ושחט אותה לפניו" (במדבר יט, ג) ולכן השחיטה שכשרה בפרה אדומה - **פָּסוּל בַּעֲגָלָה** שאת העגלה הערופה יש לערוף ולא לשחוט, כמו שנאמר "וערפו שם את העגלה בנחל" (דברים כא, ד), **כָּשֶׁר בַּעֲגָלָה** עריפה שכשרה בעגלה הערופה - **פָּסוּל בַּפֶּה** פסולה בפרה אדומה. **כָּשֶׁר בַּכֶּהֱנִים** הכהנים כשרים לעבוד בבית המקדש משהביאו סימני נערות וכל ימי חייהם כשרים הם לעבודה - **פָּסוּל בְּלוּיִם** ואילו הלויים כשרים לעבודה מגיל שלושים, עד גיל חמישים*, **כָּשֶׁר בְּלוּיִם** לווים בעלי מומים כשרים לעבודתם - **פָּסוּל בַּכֶּהֱנִים** ואילו כהנים בעלי מומים פסולים לעבודה בבית המקדש. **טָהוֹר בְּכָלִי חֶרֶשׁ** אם נגעה טומאה בצד החיצוני של כלי חרס, הכלי אינו נטמא - **טָמֵא בְּכָלִי הַפְּלִים** - מה שאין כן בשאר כלים, שאם נגעה בהם טומאה בין בתוך הכלי ובין בצד החיצוני של הכלי - הכלי נטמא, **טָהוֹר בְּכָלִי הַפְּלִים** בכל הכלים (חוץ מכלי חרס) אם הגיעה טומאה לאויר שבתוך הכלי, אך לא נגעה בכלי עצמו הכלי לא נטמא - **טָמֵא בְּכָלִי חֶרֶשׁ** מה שאין כן בכלי חרס שאף אם היתה טומאה באויר הכלי, הכלי נטמא, גם אם לא נגעה הטומאה בכלי עצמו, לפי שכתוב בכלי חרס "וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא" (ויקרא יא, ג). **טָהוֹר בְּכָלִי עֵץ** כלי עץ שאין לו בית קיבול, כגון: תרוד עשוי מעץ אינו מקבל טומאה, אע"פ שהוא כלי גמור ומשמש למלאכה - **טָמֵא בְּכָלִי מִתְכוֹת** אבל כלי מתכת אפילו שאין להם בית קיבול כגון: שיפודי מתכת, יכולים לקבל טומאה **טָהוֹר בְּכָלִי מִתְכוֹת** כלי מתכת שלא גמרו להכין אותם, אך ניתן כבר להשתמש בהם, אינם מקבלים טומאה - **טָמֵא בְּכָלִי עֵץ** ברם כלי עץ, אף שלא גמרו להכין אותם, יכולים לקבל טומאה**. **הַחֵיב בַּשְּׂקָדִים הַמְּרִים** השקדים המרים ראויים לאכילה רק כשהם קטנים, ואילו השקדים המתוקים ראויים לאכילה רק כשהם גדולים, ולכן שקדים מרים חייבים במעשרות רק כשהם קטנים - **פְּטוּר בַּמְּתוּקִים** אבל השקדים המתוקים פטורים ממעשרות כשהם קטנים, לפי שאינם ראויים עדיין לאכילה **הַחֵיב בַּמְּתוּקִים** היינו השקדים המתוקים כשהן גדולים חייבים במעשרות, לפי שאז הם בשלים וראויים הם לאכילה - **פְּטוּר בַּמְּרִים** אבל השקדים המרים כשהם גדולים פטורים ממעשרות הואיל ואינם ראויים לאכילה כמות שהם.

רבינו עובדיה מברטנורא

כשר בפרה פסול בעגלה - פרה אדומה ועגלה ערופה שתייהן נעשים בחוץ, אלא שפרה אדומה בשחיטה כשרה, בעריפה פסולה. עגלה ערופה, בעריפה כשרה בשחיטה פסולה. נמצא הכשר בפרה פסול בעגלה, והכשר בעגלה פסול בפרה.

כשר בכהנים פסול בלויים - כהנים, במומין פסולים, בשנים כשרים. לויים, במומין כשרים בשנים פסולים, דכתיב (במדבר ח') 'ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה'. ובשילה ובבית עולמים שלא היה שם משא בכתף, אין השנים פוסלים בלויים אלא הקול בלבד, והקול אינו פוסל בכהנים לעולם. נמצא, בין במדבר בין בשילה ובבית עולמים, הכשר בכהנים פסול בלויים, הכשר בלויים פסול בכהנים.

טהור בכלי חרס טמא בכל הכלים - אויר כלי חרס טמא, שאם הגיעה טומאה לאוירו ולא נגעה בו, נטמא הכלי חרס, דכתיב ביה (ויקרא י"א) "אשר יפול מהם אל תוכו". ובגבו טהור, שאפילו נגעה טומאה בגבו לא נטמא בכך. אויר כל הכלים טהור, כל זמן שלא נגעה בהן הטומאה, אף על פי שנתלית באוירן. וגבן טמא, שאם נגעה טומאה בגבן נטמאו. נמצא הטהור בכלי חרס, טמא בכל הכלים. וטהור בכל הכלים, טמא בכלי חרס.

טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות - גולמי כלי עץ, דהיינו כלים שלא נגמרה כל מלאכתן. אבל נגמרה חקיקתן וראויין הן לתשמישן, טמאים. ופשוטי כלי עץ טהורים אפילו נגמרה כל מלאכתן, דאתקש כלי עץ לשק, דכתיב (שם) "מכל כלי עץ או בגד או עור או שק", מה שק מייטלטל מלא וריקן, אף כל מייטלטל מלא וריקן. גולמי כלי מתכות טהורים, הואיל ולכבוד עשויין לא חשיבי כלי למלתייהו עד שתגמר כל מלאכתן. פשוטיהן טמאים, דלא אתקיש לשק בכלי עץ. נמצא, הטהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות, הטהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ.

החייב בשקדים המרים - שקדים המרים, קטנים חייבין במעשר, שדרכן לאכלן בקטנן קודם שיהיו מרים, גדולים פטורים, שאינן ראויין לאכילה. מתוקים, גדולים חייבין, שנגמרו פריין, קטנים פטורין, שאין דרך אכילתן כן. נמצא, החייב בשקדים המרים פטור במתוקים, והחייב במתוקים פטור במרים.

* ובבית המקדש לא היו מפסיקים לעבוד בגיל חמישים, אלא היו מפסיקים לעבוד כשנתקלקל קולם ולא יכלו יותר לשיר, ואילו הכהנים עבדו גם כאשר קולם התקלקל ** הטעם הוא לפי שכלי מתכת נעשים כדי להגיש בהם בצורה מכובדת לאורחים, ולכן אין משתמשים בהם עד שהכלי אינו מוכן בשלימות, מה שאין כן בכלי עץ שמשמשים את האדם לצרכים פשוטים ורגילים להשתמש בהם גם לפני שגומרים להכין את הכלי

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

בשלימותו, לכן כלי מתכת אינם מקבלים טומאה עד שתיגמר הכנתם וכלי עץ שניתן להשתמש בהם לעשיית מלאכה, מקבלים טומאה גם לפני שנגמרה הכנת הכלי עצמו.

משנה ז

הַתְּמִד התמד הינו משקה שעשוי ממים שנותנים על קליפות וחרצני הענבים שנסחטו, ולאחר שמחמיץ ותוסס נעשה משקה שיש בו טעם של יין, והמשנה באה ללמד **עַד שֶׁלֹא הַחֲמִיץ** היינו התמד קודם שהחמיץ ותסס והפך למשקה - **אֵינוֹ נִקָּח בְּכֶסֶף מְעֻשָׂר** שני, לפי שאדם שמחלל את המעשר שני שלו על כסף, צריך להעלות את הכסף לירושלים, ושם לקנות בו דברי מאכל ושתייה, והיות והתמד כל זמן שלא החמיץ נחשב הוא כמים, לכן לא ניתן לקנות אותו בכסף מעשר שני, כיוון שלא ניתן לקנות מים בכסף מעשר שני, **וְפוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹה** שכל מקווה שאין בו ארבעים סאה של מי גשמים, אם נפלו לתוכו שלושה לוגין של מים שאובים (מהברז), פוסלים הם את המקווה, אבל אם נפלו לתוכו יין, או מי פירות, אינם פוסלים את המקווה, אלא אם כן בנפילתם שינו הם את צבע (מראה) המים שבתוכו, והיות והתמד כל זמן שלא החמיץ נחשב כמים, אם נפלה ממנו כמות של שלושה לוגים לתוך מקווה הרי הם פוסלים את המקווה כדין מים שאובים שנופלים למקווה, אבל **מִשֶּׁהַחֲמִיץ** התמד ונעשה כיון - **נִקָּח בְּכֶסֶף מְעֻשָׂר** ניתן לקנות אותו בכסף מעשר שני, כמו כל שתייה שניתן לקנות בכסף מעשר שני, **וְאֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹה** שדינו כיון, שרק אם משנה את צבע המים פוסל הוא את המקווה, ואם הוא לא משנה את צבע המים, אין הם פוסלים את המקווה. **הָאֲחִין הַשְּׂתַפִּין** שקיבלו ירושה מאביהם וחילקו אותה ביניהם, ואח"כ חזרו להיות שותפים, **כְּשֶׁחִיבִין בְּקִלְבוֹן*** כל זמן שהם נקראים שותפים צריכים הם להביא מטבע קלבון כתוספת לשני מחציות השקל שהם מביאים, אם הם מביאים את שני החצאים במטבע של שקל שלם אחד - **פְּטוּרִין מִמְּעֻשָׂר בְּהֵמָה** פטורים הם מלהפריש מעשר בהמה, שכן ההלכה היא ששותפים פטורים ממעשר בהמה מכל הולדות שנולדו להם בשותפות, אבל **כְּשֶׁחִיבִין בְּמְעֻשָׂר בְּהֵמָה** אולם אם האחים קיבלו ירושה ולא חילקו אותה ביניהם, נחשבים הנכסים כאילו הם עדיין ברשות האב ואין לאחים דין שותפים בנכסים, ולכן חייבים הם במעשר בהמה מכל הולדות שנולדו להם מהירושה של אביהם - **פְּטוּרִין מִן הַקִּלְבוֹן** אבל בקלבון הם פטורים מדין האב שמשלם על בנו שפטור הוא מתשלום הקלבון, כמו שהמשנה במסכת שקלים מלמדת שהאב שמשלם על בנו פטור הוא מתשלום הקלבון. **כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְכָר** כל זמן שהבת היא קטנה והאב יכול למכור אותה לאמה - **אֵין קָנָס** אין האב מקבל עליה תשלום קנס אם אדם אנס, או פיתה אותה, שכן קנס זה של חמישים כסף ניתן רק כאשר הבת נקראת נערה (גיל יותר מבוגר מקטנה) **וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ קָנָס** ואם הבת היא בגיל נערות (בת שתיים עשרה והביאה סימני נערות) והאב זכאי לקבל חמישים כסף מקנס שמשלמים אדם שאנס, או פיתה אותה - **אֵין מְכָר** אין האב יכול למכור אותה לאמה, שכן האב יכול למכור את בתו לאמה רק כאשר היא 'קטנה', אך משבגרה והפכה ל'נערה' אין הוא יכול למכור אותה לאמה**. **כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְאוּן** יתומה קטנה שהשיא אותה אמה ואחיה בהסכמתה, יכולה היא למאן בבעלה, כלומר לומר שאינה רוצה בו, עד שתביא סימני נערות והיא יוצאת מהבעל ללא גט - **אֵין חֲלִיצָה** לפי שאין חולצים ל'קטנה' אם נפלה לייבום **וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ חֲלִיצָה** היינו משהביאה סימני נערות שמזמן זה ניתן לחלוץ לה אם נפלה לייבום - **אֵין מְאוּן** כלומר שמזמן שהביאה סימני נערות אינה יכולה למאן בבעל ולומר שאינה רוצה בו. **כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ תְּקִיעָה** בערבי שבתות היו נוהגים לתקוע שש תקיעות***, כאשר שלוש התקיעות האחרונות סימנו כי נכנסת השבת, המשנה מלמדת שגם כאשר חל יו"ט ביום שישי היו תוקעים, כדי להודיע כי מרגע זה אסור לבשל גם לצורך אוכל נפש המותר ביו"ט, כיוון שהשבת נכנסת ובה אסור לבשל אפילו לצורך אוכל נפש - **אֵין הַבְּדִלָה** אבל אין

רבינו עובדיה מברטנורא

התמד עד שלא החמיץ. עד השתא איירי בתרתי מילי ודבר הנוהג בזה אינו נוהג בזה, והשתא איירי בחדא מלתא ובזמן שדבר זה נוהג בה אין דבר זה נוהג בה.

תמד. מים שנותנים על החרצנים והזגים וכשמחמיץ ותוסס נעשה יין, או על השמרים וקולטים אותן המים טעם היין. ובזמן שנתן שלושה חלקים מים והוציא ארבעה, לכולי עלמא יין מעליא הוא. והכא מיירי כגון שלא הוציא אלא כמו שנתן, או פחות או מעט יותר.

עד שלא החמיץ. מים בעלמא הוא ואינו נקח בכסף מעשר. דיין הוזכר בקיחת כסף מעשר (דברים י"ד) "ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך" וגו', מה הפרט מפורש פרי מפרי וגדולי קרקע, אף כל פרי מפרי וגדולי קרקע.

ופוסל את המקוה. דשלושה לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה אם נפל לתוכו קודם המשכת ארבעים סאה, ויין אינו פוסל את המקוה אלא בשינוי מראה.

משהחמיץ. חשוב יין. ונוהג בו קיחת מעשר, ואין נוהג בו פסול מקוה.

האחין השותפין. האחין שהן שותפין בירושתן.

כשהיבנים בקלבון פטורין ממעשר

בהמה. האחין שחלקו ולבסוף נשתתפו, חייבים

בקלבון, וכשמביאין שקליהן מביאין שני חצאי

שקלים ונותנים שני קלבונות. והקלבון הוא

לשון הברע, שחייבין להכריע שקליהן. ואם

נתנו בין שניהם שקל שלם נותנים שני

קלבונות, שהיה להן לשקול לחצאין. ופטורים

ממעשר בהמה מכל הנולדים להם כל ימי

שותפות, שהשותפות פטור ממעשר בהמה,

כדאייתא בבכורות בפרק בתרא ודף כ"ז, יהיה

לך, ולא של שותפות. והתם מוקים ליה להאי

קרא במעשר, ואע"ג דבבכור כתיב.

וכשהיבין במעשר בהמה. כגון אם לא חלקו

מעולם חייבין במעשר בהמה, לעשר כל

הנולדים להם כל ימי שותפותם. דאמר התם,

יכול אפילו קנו בתפוסת הבית, תלמוד לומר

יהיה, מכל מקום.

ופטורין מן הקלבון. לגמרי. ששוקלין בין

שניהם שקל שלם. שממון אביהם בחזקתו עומד.

והאב השוקל על בנו או על אחד מבני עירו ופטורו

בשלו, פטור מן הקלבון, דתני בשקלים [פ"א] השוקל

בשביל העני או בשביל שכנו או בשביל בן עירו פטור,

ובניו נמי אין מצות שקליהם עליו והווי לחו כשכנו ובן

עירו.

אומרים הבדלה בליל שבת, לא בתפילה ולא על הכוס **וְכָל מְקוֹם שֵׁשׁ הַבְּדָלָה** אבל במוצאי שבת שחל בו יו"ט, כן עושים הבדלה - **אֵין תְּקִיעָה** אבל אין תוקעים להודיע על כניסת יום טוב, עתה מסבירה המשנה במה דברים אמורים: **יוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת בְּעֶרְב שַׁבָּת** ביום שישי - **תּוֹקְעִין** כדי להודיע לאנשים שמרגע זה אסור לבשל אפילו לצורך אוכל נפש המותר ביו"ט **וְלֹא מְבַדְּלִין** אבל בליל שבת אין עושים הבדלה, כיוון שקדושת שבת הנכנסת חמורה יותר מקדושת יו"ט היוצאת, **בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת** וביו"ט שחל להיות במוצאי שבת - **מְבַדְּלִין וְלֹא תּוֹקְעִין** לפי שקדושת שבת היוצאת, חמורה יותר מקדושת יו"ט הנכנסת. עתה שואלת המשנה, כשחל יו"ט במוצאי שבת ויש לעשות הבדלה **כִּיצַד מְבַדְּלִין** כיצד חותמים את ברכת ההבדלה, ועונה המשנה שיש לומר בחתימת הברכה **הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ** אך כשמתחיל את נוסח הברכה אומר המבדיל בין קודש לחול. **רַבִּי דוּסָא** חולק על תנא קמא ו... **אוֹמֵר**: שיש לחתום את ברכת ההבדלה במילים: **הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ חָמוּר לְקֹדֶשׁ הַקָּל** ואין הלכה כרבי דוסא, לפי שאין לזלזל בקדושת יו"ט ולקרוא לו 'קודש הקל'.

*הקלבון – כל אדם מישראל מעל גיל עשרים צריך לתת תרומה של מחצית השקל לבית המקדש, וקבעו חכמים שאם נותן את הסכום במטבע אחד של מחצית השקל אין הוא צריך לשלם תוספת על תרומתו ברום, אם שני אנשים מביאים שקל שלם, כך שכל אחד מהם מביא מחצית מהשקל, צריכים הם להוסיף עוד מטבע על תרומתם הנקרא קלבון, שזהו בעצם סכום הפריטה של השקל השלם, היינו שאם היו הולכים לפרוט כספים (שולחני) היו צריכים לשלם לו את מטבע הקלבון על הפריטה של השקל השלם לשני מחציות השקל, לכן קבעו חכמים שאם שני אנשים מביאים שני מחציות השקל בתור מטבע של שקל שלם, הם צריכים להוסיף ולתת גם קלבון. ברם המשנה במסכת שקלים מלמדת, שאם אדם שילם שקל שלם גם עבור עני, או אב שמשלם עבור בניו, פטורים הם מתשלום הקלבון, כיוון שהם נותנים את חצי השקל הנוסף בתורת מתנה לאדם שעליו משלמים, אבל שותפים שמביאים שני מחציות השקל בתור שקל שלם, צריכים הם להביא גם קלבון.

**משנה זו היא לדעת רבי מאיר שסובר שבמקום שהבת קטנה אין קנס, אך ההלכה היא כחכמים שסוברים שבת מגיל שלוש עד גיל נערו נותן למכור אותה לאמה וכן יש לשלם קנס לאביה אם אנסו, או פיתו אותה.

*** תקיעה ראשונה - להודיע לאנשים שיש להפסיק את העבודה בשדות תקיעה שניה - להודיע שיש לנעול את החנויות תקיעה שלישית - להזכיר לאנשים שיש להוריד את הסירים מהאש ובזמן כניסת השבת היה תוקע ומריע ותוקע להודיע שנכנסה שבת

רבינו עובדיה מברטנורא
כל מקום שיש מכר. שאדם יכול למכור את בתו. דהיינו כשהיא קטנה.

אין קנס. אם נאנסה או נתפתתה אין לאביה חמשים כסף. דנערה כתיב, (דברים כ"ב) "ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף".

וכל מקום שיש קנס. דהיינו כשהיא נערה. **אין מכר.** שאין אדם מוכר את בתו לאחר שהביאה סימני נערו. ומתניתין רבי מאיר היא, דאמר קטנה מבת יום אחד עד שתביא שתי שערות יש לה מכר ואין לה קנס. משתביא שתי שערות עד שתבגר יש לה קנס ואין לה מכר. אבל חכמים אומרים, קטנה מבת שלוש שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות. יש לה מכר ויש לה קנס. והלכה כחכמים.

ונמצא שהבת מיום שנולדה עד שתראה לביאה, יש לה מכר ואין לה קנס. ומשתראה לביאה עד שתביא סימנין, יש לה מכר ויש לה קנס. ומשתביא סימנין עד שתבגר, יש לה קנס ואין לה מכר. ואין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים.

כל מקום שיש מלאך. יתומה שהשיאה אמה ואחיה ואפילו לדעתה, יכולה למאן ויוצאה בלא גט, עד שתביא סימנין. וכל ימי קטנותה אינה ראויה לחליצה אם יבמה היא, ד"איש" כתיב בפרשה (שם כ"ה) "ואם לא יחפוץ האיש", ומקשינן אשה לאיש. ומשנראית לחליצה אינה יכולה למאן.

כל מקום שיש תקיעה. בערבי שבתות וימים טובים תוקעים שלוש תקיעות להבטיל את העם ממלאכה, ובין השמשות תוקע ומריע ותוקע ושובת.

אין הבדלה. לא על הכוס ולא בתפלה. שאין הבדלה אלא במוצאי שבתות וימים טובים. **יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעים.** אף על פי שגם היום יום טוב היה ואין בו מלאכה, תוקעין להבטיל ממלאכת אוכל נפש.

ולא מבדילין, מפני שהנכנס חמור מן היוצא. **חל להיות במוצאי שבת מבדילין.** לפי שהיוצא חמור מן הנכנס. ותקיעה אין כאן.

כיצד מבדילין. בין שבת ליום טוב כשחל יום טוב להיות במוצאי שבת. **רבי דוסא אומר בין קודש חמור.** ואין הלכה כרבי דוסא דלא מזולזלין ביום טוב לקרותו קודש הקל.